

Ukiuq tamaat Unniudjutaa

2019-2020

Ihuaqtuuqutini Havakti uvunga Nunavunmi

Kavamatkunni Havagviinni

Jeffrey Schnoor, Q.C.

Ihuaqtuuqutini Havakti

Ukiuq tamaat Unniudjutaa

2019-2020

Ihuaqtuuqutini Havakti uvunga Nunavunmi Kavamatkunni Havagviinni

Quviahuutigijara tunihiplugu tallimaa Ukiuq Tamaat Unniudjutaa Ihuaqtuuqutini Havaktimin uvunga Nunavunmi Kavamatkunni Havagviinni, atuqtauyumun hamanga April 1, 2019min talvunga March 31, 2020mun.

Ihuaqtuuqutini Havakti havaktuq ataani llangani 6 uvani *Kavamatkunni Havaktiginnut Maligaqmi*, atuqtauliqhuni April 1, 2015. Quviahuutigijara tikkuqaugama hivulliuplunga Ihuaqtuuqutini Havaktiuplunga imaatun tallimani ukiuni aullaqtiqhuni January 5, 2015. Quviahuktunga unniutilirama taimaatun, atulihaalimat una ukiuq, tikkuqauffaarmingjunga tikittukhanun tallimanun ukiunun. Uqautijumajatka qujagidjutimnik Nunavut Kavamatkunnun aulahimmaaqutunik naammagidjutainnik havakpaktamnun.

Taimailiupakhimaplunga kingulliinni ukiuq tamaat unniudjutini, taimailirniaqtunga:

- Tuniluni naittumik-naunaitkutunik hunaujunik pidjutit ihuinaarutunik qanuqtullu unnirluktaujukhat
- Naunaijaqlugin hapummidjutikhat akiniarutinin taamna Maligaq pidjutivaktuq kavamatkunni havaktinun unnirlukhimajun ihuinaarutunik, taimaalu
- Tuniluni kikliharutikkut ilitturipkaidjutikhanik amigaitilaanginni tukhirutini uqaudjutikhanik pihimajamnik, amigaitilaanginni unnirlugutini ihuinaaqhimajuni qanuriliuqtauhimadjutainnilu taapkunani unnirlugutini.

Ilihimaliqtunga angijunik aajikkiingittunik taapkunani amigaitilaanginni unnirlungnirnik ihuinaarutini tuhaaliqtamnik taapkunani amigaitilaanginnik tunijauhimajuni uvamnun. Tuniniaqtatka ihumautigijatkat talvuuna.

HIVAYAQLUGU
IHUAQTUUQUTINI HAVAKTI

Ethics.officer.nu@gmail.com

Hivayautaa: 844-ETHICS2
(844-384-4272)

Kayumiktukkut: 800-507-0962

Qanuq Unnirlungniaqqin Ihuinaarutimik

Havaagiyaa Ihuaqtuuqutini Havaktia, naittumik, piyakhait ihivriuqlugitlu ihuinaangnahugiyayunik Nunavut kavamainni havakviinni. Humi ihuinaaqtuq paqitaugumi, angut arnaqluunniit pitquidjutikhaliuqtukhaq hanaqidjikhaanik ihuinaarutijaujumik. Ihuaqtuuqutini Havakti pivikhaqaqtukhaq aannirnaaitaami havaktiinnut Nunavunmi kavamainni unniqhiugumik ilittuligumik ihuinaaqhimayumik uqaqvigilugit nakuuyumik ihuaqtumik – tamainnutlu Nunavunmiut – taapkuat ihuinaangnahugiyayut ihivriuqtauhun'nguyut ilitturipkaiyaulutiklu qilamik, nakuatut ihuaqtumiklu.

Ihuinaarnik naunaittiaqhimayuq talvani *Kavamatkuni Havaktiginnut Maligaanni*. Kangiqhidjutaa kituni ihuinaaqat havaktimin havaqhimatilluni havaamini:

- (a) ihuinaarniq Maligarmin Maligaliurvingmi, Maligaliuryuarviliqivingmi Kanadami maligaliqidjutigiyauyutluunniit Kanadap avikturviinni, avikturviitluunniit ukiuktaqtumi, maliguararhaliuqhimayumikluunniit kituni Maligainni;
- (b) malinggittuq pitquyayunik Ministamin, Minista munariniqaqtuq Maniliqidjutinut Titiqqiviliqidjutainnut Maligaa, Maniliqiiyt Munaqtiit Katimayiitaluunniit ihumagidjutiplitik munaqtiliqinirmun havaktiinnut tamayanutlu kitumik havaktii munaridjutiqaqtaannik;
- (c) ihuittumik atuqtuq maningnik inungnut maniqtavigiyaainnik inungnutlu tamayagiyaainnikluunniit;
- (d) takunnaqhuni ihuittumik munariyauyut aturniit inuit tamayainnik ikayuutigiyayunikluunniit kitu havaktii munariyaqaqtaanik, taapkunanikluunniit maligak hugiyaunggittumikluunniit takudjutipliti ihumaliunggittiaqhugit ihumaginggitpiaqhugitlu ihuaqtigiyaait munaqhinikkut inungnut tamayainnik ikayuutigiyainnikluunniit;
- (e) uumilruqhaiyuq uqamaluktuq ninggakkumilluunniit kitumun inungmut havaktiunggittumun ihuinaagumik inungmut pilaagutainminutluunniit kitumun inungmun ikayuqtauyumayumut ikayuqtauyuluunniit naunaigumayuquunniit ikayuutikhainnik quyaginnak havagvingmit timiuyunitluunniit;
- (f) qanuriliugumik qinugigumikluunniit qayarnaqhiqpiqhutik inuuhirmun, aannialaqinnahukkuungnaqhutik aanniqnahukkuuqhutikluunniit inungnun, nunaqatimingnut aadlat nanminigiyaainnik, avatiliqidjutimun, aadlamikluunniit qayarnaunggittumik ilikkuugutikhattumiklu havaktilluni havaamini havaagiyaainiluunniit havaktip;
- (g) ihuinaaqpiaqtuq talvuuna Maligakhat Uppirnikkut Ihuaqtuuqutikkullu;
- (h) qanuqtun akiniagumi havaktimun aadlamunluunniit inungmun;
- (i) tukhiqtauyuuq, pitquyayuuq piumaqunahuaqhutikluunniit tiliuqtimin an'ngayuqhiminluunniit atan'nguyamin havaktimun havaktiminluunniit aadlamut ihuinaaquplutik taapkuatut titirarhimayut qaan'ngani.

Kavamatkuni Havaktiuyunun Maligaa malikkuutikhamik havaktinut piqaqtut malikvikhaitigun piugumik naunaittiariamingnik ihuinnaarnahugiyauqariaghainnik. Hivulliqpaarmi naammagiyaayaqhaita pinahuaqtainnik unniutiyaami ihuatqianut atan'nguyanut havakviuyuni. Taapkuangnguyuttaqtut:

- atan'nguyaqpakyuariaannut
- Tugliariyaat Ministamun tugliuyuuquunniit atan'nguyamut
- Tugliuyuuq Ministamun Havaktuliyikkut
- aadla ihuaritqiyaat Tugliuyuuq Ministamun

Unniutittaaqtut ihuinaaqtumik aadlamun itquumakpiavikhaqaqqatta qayangnautiqalimaittaanggat pilimaittaanggat qayarnaqhiqpiagumik inuuhirmun, aannialaqinnahukkuungnaqhutik inungmun aanniqaahukkuuqnaqhutikluunniit inungmun, ahuruqtittinahuagumikluunniit tamayanut avatiptingnutluunniit.

Qaan'ngiutikpat 30 ubluit unniutikkut ihuinaagutimun, ihumanggitkumik atan'nguyait havakviinni piyaaqhainnik ihivriuriami ihuaqhilugu, inmik unniutittaaqtut Ihuaqtuuqutini Havaktimun. Talvainnakmi, Ihuaqtuuqutini Havakti ihivriungniaqtuq, apiqhuutigumi ihuinaangnahugiyayuyumik ihuinaangnahugumiuq, naunaiqqat, ihuinaaqtauhimaniaqtuq. Ihuaqtuuqutini Havakti ihumaliuqtaaqtuq naliangnik imaa:

- pinahuaqluni ihuaqhainahuaqlugu ihuinaanggittutun pilugu
- naliangnik ihuaqhainahuaqlugu ihuinaagut
- apiqhuguigumi naunaingnahuaqhugu, ihumaliuqluni ihivriungnikkut pivikhaittuq ihuanggittuqlu talvuuna qin'ngiyaaqtaa ihivriugutikhaq
- aadlamun piqulugu ihuagiyayununut atan'nguyanut.

Ihuaqtuuqutini Havakti atanniqtuidjutikhaqaqtuq ihivriurhiyaami katitiqlugillu naunaittiagutigiyaudjutinik. Titirangmik takuyunik uqaqquplugit maligaliqinikkut pittaaqtuq tautuqhimayunik tunihiquplunilu naunaiyautikhanik hakugingnikhaqaqtuqlu pitquyaami titirarhimayunik naunaiyautikhaqariami. Ihuaqtuuqutini Havakti ihivriurhiyaami, itinnariaqaqtuq qujaginnanun iglunut najuqvigijaujuq havakvingmin kavamatkunnilluunniin timiqutigijaujunin. Ihuaqtuuqutini Havakti ihumaliurniaqtuq ihivriugutikhaa hiमितiqhimaittumik inuqarnirmiluniluunniit. Tugliuyuq atan'nguyaq havaqatigiittiartakhaa havaqataitlu piqulugit havaqatigiiquplugu ihivriurhiyaami Ihuaqtuuqutini Havakti. Taimailiunggitkumik ihuinaaqtut akilirarhaqaqngiaqtutlu \$10,000. Havakti tunihijuhuaq naunaiyautikhanik piyuyainnik Ihuaqtuuqutini Havaktimin. Taimailiunggitkumik ihuinaaqtuq akilirarhaqaqngiaqtuqlu \$5,000.

Aanniqtailiniq Akiniaqtumin

Ihuinaangniaqtuq maligatigun ayuqhaqtittigumi inungmun ilitturipkaigumi ihuinaaqtumik akiliqtittauttaqtuqlu \$10,000. Kangiqhidjuraa havaktuq akiniqhuni imaatun pigumi qanuriligumi, iqhitaagumi pinahuangnahuagumi taimaaqtittinahuagumi, havaamun atpaniittumin nuutiqtitauyuq, iqhitaaqhuni, akhuuqhaipluni, aimavikhaiqtittipluni, taimaaqhugu kaantrangga ilaup kitumi ilaudjuraanni hugiyauyunggittumi, aullaqtiqtiqhuni maligaliqidjutikkut kimut, akhuuqhuni pitquyuq maniliqidjutikkut aadlamikluunniit

ihuinaaqtittinahuaqhuni
imaaluunnit qinugiplugu
inungmun ilitturipkaigami
ihuinaaqtumik taaffuminga
taaffumaluunniit ikayurmat
ihivriugutikkut

ilitturipkaidjutimin aadlamin pidjutihimayumin.

Havaktiit unniutiinnariaqaqtut ihuigiyayuaannik Ihuaqtuuqutini Havaktimun ukpiguhukkumi inmi

Naunaittiagumaguvit:

<https://www.gov.nu.ca/in/human-resources/information/pittiarahuarnirmut-havakti>

akiniaqtauliqtuq; pitquidjutiqaqngittuq taimaatun iluanin unnirlungniq ihumagijaujumi akiniaqtaulirniq hivulliqpaakkut uqaqtaujukhaq. Ihuaqtuuqutini Havakti ihivgiuqhiyukhaq unniqhiuqtauyuq ihuigiyaayumik aajjikkiiktukkut angut arnarluunniit ihivriupagutainni unnirlurngmik ihuinaarutimik.

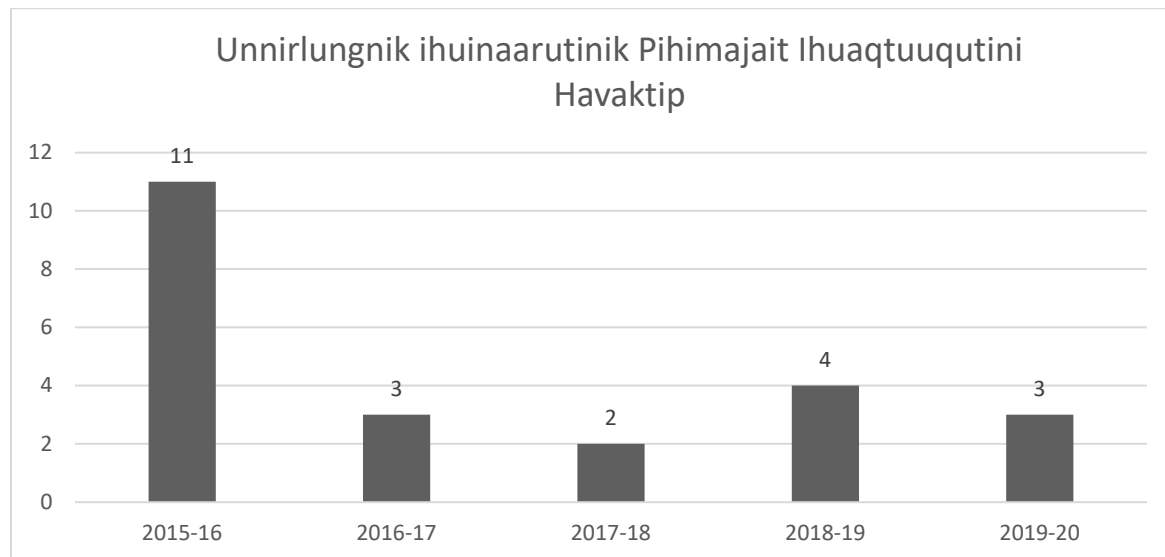
Ihuaqtuuqutini Havakti iniktiqtaa unniqhiuqtauyuq ihuigiyaayumik akiniaqtumin naammagiyauppat, ihuaqtunik anullaqhaiyikhamik piyukhat taaffumamun havaktuq akiniarnirmun aadlaniklu hulidjutikhanik pitquyahimayut Ihuaqtuuqutini Havaktimin piniagungnaqhiyun havaklutik ayuqhaqtitauyumun inungmin unniqhiuqtauyuq ihuigiyaayumik.

Huminlu hulidjutiuhani Ihuaqtuuqutini Havaktia pitquyainnik pinggitpatta, ihuagiyaayumi tugliuyuq atan'nguyaq Ministalu naunaiyautikhaqtaukhat ihuaqtuuqutini Havaktimin naunaiqlugitlu kitunik hulidjutikhanik, piqaqqat, piniagtut kiudjutikhanik pitquyaayuni.

Ilitturipkaiyut ihuinaaqtumik Ihivgiugutaitlu

Titiraqhimayuuq qulaani, havaktiit iluani ilitturipkaiyukhat ihuinaaqtumik ilitturipkaitinnatik ihuinaaqtumik Ihuaqtuuqutini Havaktimin. Havakviinni havaktiit pitquyaayut ilitturipkailutik uvamnut hapkuninga iluani ilitturipkailutik ihuinaaqtumik kihimi ihivriulimaittunga kihiani ilitturipkaqtautinnanga unnirlungnirmik uvamnun, talvanga 30 ubluit qaangiutikpatta. Talvani 2019-20, piyunga ilitturipkaidjutinik malruungnik iluani unnirluutunik hivumuungittuk unnirlugutimun Ihuaqtuuqutini Havaktimin. Taimaa aajjikkuhiurnirmun hitamaujun aippaangani, hitamat 2018-19mi, atauhiq 2017-18mi, malruuk 2016-17mi pingahullu 2015-16mi.

Atuqtilugu 2019-20, tuyuqtauyunga pingahunik unnirlugutunik ihuinaagutunik. Ataani naunaitkutit tautuktitait aajjikkuhiurnikkut amigaitilaangit qaangiuhimajuni ukiuni, talvannga 2015-16min, hivulliqpaak ukiuq taimaatun unnirlungnikkut ihuinaarutunik uumunga Ihuaqtuuqutini Havaktimin hailihimajuq Nunavunmi kavamatkunni havaktinun.



Ilangani 42(1) *Kavamatkuni Havaktiginnut Maligaani* titirarhimayuq qanurinmanggaatigun Ihuaqtuuqutini Havaktia qin'ngiyaaqtaa ihivriurumangillugu ihumagiyayuq. Atuqtara una ihumaliuqtaaruti pidjutigiplugin malruuk pingahuni unnirlugutini pihimalirhimajamnik:

- Atauhiq uunnirlungniq pidjutilik ihuigudjutikkut havaktiup havakpagutikkut naunaijarutaani. Piqanginnikkut aanniqtirutmadjutinik aallanikluunniit aallangajunik qanuridjutinik, naammaginginnikkut uqautinik talvani havakpagutikkut naunaijarutimi taamna havakti naammagingitait pidjutiungittun ihuinaarutaudjutinik. Havakti uqaqhimajuqlu atanngujaq irhitaariuqlu qanuqtun. Kihimi, ilikkuuqtut tautukhimajun irhitaarnikkut qanuriliuqhimaittuq.
- Aippaa unnirluguti tautuktittingittuq hulidjutinik taimaatun, ilitturijaugaluarumi, pidjutiungittuq ihuinaarutaudjutimik (uumani, irhitaarniq piniujuq "ihuitpiaqtumik malingidjuti uumani Maligakhat Uppirnikkut Ihuaqtuuqutikkullu"). Tautungnarniqaraluaqqat, havakti unnirluktuq naammagingitaa pinahugijaujumik qanuriliurnirmik ataani pidjutimi kavamatkunni havaktiit angirutihimajangani ihumaliuqhimajungalu taamna ihumagijaujuq hanaqidjutauttaqtuq ihuaqtumik ataani taaffumani havagutimi.

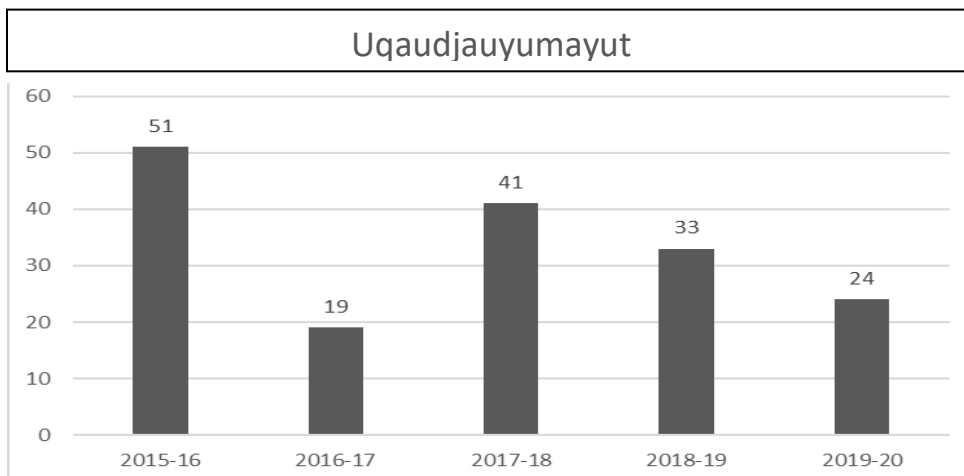
Pingahua unnirlungniq pihimajuq March 2020mi huli ihuarhijaungittuq.

Akiniaqtut

Piqanggitut uqaqtunik akiniarnikkut uvani ukiumi.

Uqaudjaunikkut

Ihuaqtuuqutini Havakti hailihimajuq tunijaami hiamitiqtaulimaittunik uqaudjiutikhanik havaktinun ihumaliqtun unnirlugiamingnik ihuinaarutimi. Uqaudjiniit tunijauvaktun mighaagun naunaijarnikkut kitun qanuriliurutin pijungnarhivun ihunaarutikkut uumanilu havagutimi maliktaujukhaq unniulugiami. 2019-20mi, pijunga 24nik tukhirutinik uqaudjiutikhanik.



Ilangit Tautukhimajatka uvani Unnirlungnikkut Havagutaani

Naunaijarihimajumi qulaani, una *Kavamatkuni Havaktiginnut Maligaq* tunijuuq havagutikhamik talvuuna havakti uvani Nunavunmi kavamatkunni havagviani unniqtaaqtuq ihumagijauliqtumik huliniirmik ihuinaarutimik. Una pimmarighaqtaa kiunnarutit, ihuarniqarniq inungnillu uppirijauinirik.

Kihimi, tautukhimajunga uvani pidjutaani hivulliqpaarijamni havagutimni Ihuaqtuuqutini Havaktiuplunga taamna havaguti ilihimajuq uvani Maligaqmi nutqaqtitpaktait havaktiit unnirlungnirnik ihuinaarutaujunik. Taimaittuujuq una Maligaq pipkaingingmat ilitarihimannaittunik unnirluutunik. Havaktiit hivulliqpaakkut unnirluktukhat inungmun ataniujumun iluani Nunavut Kavamatkunni. Uppirijara una pipkaidjutaaniarhimajuq taapkuat angajukhiit havaktiit aulahimmaarianginni munarilugin havagvitik aallalluunniit timiqutigijaujun pidjutikhaqarhimalutiklu hunanik ihuarhaijaamiknik. Kihimi, tautukhimajuna kaffiujun havaktiit hivajaqhimajaani uqaudjutikhanik talvuuna pinahugijaujumun ihuinaarutimik taimaatun, tuharutikkut, itquumajutun ittuq ihumaalungnaqtuqlu pingittuq tuklikhamik qanuriliurutikhamik pilunilu titiraqhimajumik unnirlungnirnik. Amigaitqijaujuni taimaittuni, pingittun irhiuramik akiniqtauniarungnarhigamik. Quviagijara Maligaq piqaqtuq hakugiktunik hapummidjutikhanik akiniarutinin, piqarhuni angijunik maligaqaliqtitaudjutunik, kihimi itquumajuq aulajuq havaktiit Nunavut kavamatkunni havagviinni havakpaktun mikijuni nunallaami mikitqijaujunilu havagvingni. Unnirlungniq pidjutiqaqtuq kappiahukhimainnirnik pidjutiliklu angijunik qajangnarhittaarutunik havagvingmi nunallaamilu.

Amigaitqijaujun nunagijaujun Kanadami kiujaa una ihumaalungniq tunihinikkut ihumaliurutikhanik ihumagittiarhugu humun hivulliarhugin unnirluutait ihuinaarutunik. Amigaitqijaujun nunagijaujun pipkaqtitpaktain havaktiit iluani unnirlutik, taimaittuq Nunavunmi, kihimi pikpaqtitpaktailu apluqlugun una qanuriliuruti unnirlutiklu talvungaqpiaq ilikkuuqtumun havaktimun (Nunavunmi, una Ihuaqtuuqutini Havakti). Taamna ilikkuuqtuq havakti nakuutqijaujunik havakpaktuq happumidjutikkut ilitarijaungittaangani inuk unnirluktuuq kihimi, pidjinginni qanuriliurutini, ilitarijaunnainniq naunaqtuq. Ihumagittiaraluarhugu una taimaatun pijdjutiniarungnarhijuuq amigaijuummirutiluni ihumagijakhaungittunik unnirluutunik, uppirijunga una nakuutqijauniaqtuq pilarhuutainnik ihumaginikkut taapkununga piqparhimajunun anginiqaqpiagtunullu unniurlugutinun. Ihumagitqujatka Maligaliurvik ihumaliuttariatigijakhait nakuuniqarninginnun taimailiurutikhamun.

Ilihijungalu ilangit Kanadami nunagijaujuni pipkaqtitpaktait aajikkiingniqaqtuq imaatun Ihuaqtuuqutini Havakti ihivriuhilutik ihumagijaujunik ihuinaarutunik iluani kavamatkunni havagviinni uqaqtaujun kinamin hilataaniittumin kavamatkut havagviinnin. Taimaatuungittuq Nunavunmi taimaalu, pigaangama taimaittumik aprihuutimik, unniutijakhatka unnirluktuujuq piqangittunga atanniqtuidjutunik takuurlugu ihumagijaujuq. Ihumagitkujara taimaatun ihumagijakhait nakuuniqarninganun uumani taimailiurutimi.

Kanatami Havaktiinnut Ilauyumayut Uqaqtuni Ihuinaangnahugiyauyunitigun Katimayiita

Taitai, quviahuutigiumayatka ilauyut talvani Kanatami Havaktiinnut Ilauyumayut Uqaqtuni Ihuinaangnahugiyauyunitigun Katimayiinni. Katimagallayuktut katimapkaiyut atan'nguyanik tamaani Kanatami munariqaqtunik havaktiuyunik pittiaqunahuaqtukhanik unnirlutigunlu. Katimajjit katimavaktun ukiuq tamaat ilauqatauvaktungalu ukiuq tamaat miitirutaanun September 2019mi. Miitivik tunivaktuq aallangajumik katimadjutimik iliharutikhanun havaqatigiigutikhanullu quviahuktungalu pivikhamun tuniuqatigiingnikkut atuqpakhimajaptiknik havaqatiigutimnun tamaani Kanadami.

Inirutikkut

Hapkuat aallanguqtun ubluit. Kihimi, havaangit kavamatkut havagviinni aulahimmaaqtn. Ilaa, havagutait ihariajauqpialiqtn ajurnarhivakhutiklu. Ilihijungu ilaujun Nunavunmi kavamatkunni havagviinni angummadjutiginiaqta ajurnarhidjutivaguti havakhimmarutikkut havagutigiqpiarlugulu. Ihumagunga (niriuqtungalu) pidjutait ihuinaarutit ikittuuhimmaarniaqtn. kihimi, unniutijumajatka ilaujun Nunavunmi kavamatkunni havagviinni – tamaitalu Nunavunmiut – hailihimmaarniaqtunga ihivriurhijaamni unnirluutit ihuinaarutit.

Kingulliqaakkut, taimailuqpakhunga hivuagun, iniqturumajara ukiuq tamaat unniudjutiga taimaatun qujagijumaplugin nakuuqpiatqunik ikajuutit pihimajatkat qaangilihaaqtumi ukiumi taapkunannga angajukhiinnin havaktinin Havaktuliqijikkut Havagvingmi havaktillunga havaktakhamnik.

Pittiarnikkut tunihimajuq,

Jeffrey Schnoor, Q.C.
Ihuaqtuuqutini Havakti